

ŠOLTYS, Dominik: *Repetitóriium teórie štátu*. Bratislava : IURIS LIBRI, 2022. ISBN 978-80-89635-51-1. 142 s.

DOI: <https://doi.org/10.24040/sap.2022.9.4.339-340>

Knižný trh z odboru teórie štátu a práva a súvisiacich vedných disciplín prednedávnom obohatila publikácia „Repetitóriium teórie práva“ z pera JUDr. Dominika Šoltysa, PhD., pôsobiaceho na Ústave teórie práva Gustava Radbrucha Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnickej fakulty. Avizovaná publikácia o rozsahu celkom 142 strán vyšla vo vydavateľstve IURIS LIBRI. Pri jej vydaní lektorovala doc. JUDr. Marta Tóthová, PhD. z Ústavu teórie práva Gustava Radbrucha Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnickej fakulty.

Avizovanú učebnú pomôcku možno oceniť a pragmaticky uvítať, a to najmä z dôvodu prehľadného a systematického spracovania matérie teórie štátu (štátovedy), ktorá je tradičným predmetom pregraduálnej i postgraduálnej výučby na slovenských právnických fakultách. Inak to nie je ani na košickej právnickej fakulte, pričom na tejto skutočnosti nič nemení ani aktuálne prebiehajúca zmena študijných programov. Súčasne som tento text JUDr. Dominika Šoltysa, PhD., uvítal aj z osobného dôvodu, nakoľko na výučbovom procese predmetu teória štátu a práva v súčasnosti tiež aktívne participujem.

Zo štruktúrneho hľadiska je publikácia do určitej miery členená v závislosti od aktuálnej skladby osnov predmetov „Teória štátu a práva I. a II.“ tak, ako sú toho času vyučované na košickej právnickej fakulte. Uvedené možno kvitovať, pretože tento aspekt v zhutnených a kardinálnych súvislostiach uľahčuje orientáciu študenta a zjednodušuje vzájomné prepojenie matérie, ktorá je obsahom prednášok, seminárnych cvičení, tradičnej skriptovej

literatúry a v potrebnom rozsahu aj súvisiacich právnych predpisov (napríklad Ústava Slovenskej republiky). To potom môže pozitívne, najmä pre časovú nenáročnosť, ovplyvniť procedúru prípravy na seminárne cvičenia, priebežné hodnotenia, záverečné examinačné úkony, a v neposlednom rade aj na povinne voliteľnú štátnu záverečnú skúšku z predmetu Teória štátu a práva. Publikácia môže byť rovnako tak vhodným pomocníkom aj študentom, ktorí si zvolili záverečné práce (napríklad bakalárske práce, diplomové práce, rigorózne práce) v odbore teórie štátu či teórie konštitucionalizmu (teória ústavy) alebo aj z určitých pozitívno-právnych disciplín úzko súvisiacich so štátovedou. Mám na mysli napríklad ústavné právo či správne právo. To platí nielen pre študentov študujúcich na právnických fakultách, ale napríklad aj na fakultách verejnej správy, fakultách sociálnych vied alebo filozofických fakultách, jedným slovom, pri štúdiu každého študijného programu, v ktorom sa vo väčšej či menšej miere vyučuje problematika štátnej teórie.

Obsahovo je publikácia členená na úvod do štúdia teórie štátu, konkrétne na vymedzenie teórie štátu ako vedy o štáte, otázky spoločnosti, spoločenstva a štátu a problematiku občianskej spoločnosti. Následne je pozornosť koncentrovaná na otázky moci. Po všeobecnom výklade o moci sa autor sústreďuje na politickú moc, verejnú moc a konečne na štátnu moc. V súvislosti so štátnou mocou autor vykladá jej kvalitatívne znaky (politickosť, legálnosť a legitimita, suverenita a výlučnosť, teritorialita, dvojjediná povaha, oddeľnosť od obyvateľstva a inštitucionalizácia).

Napokon sa v rámci tejto časti skúmajú aspekty suverenity (pojmy, povaha, vznik a historický vývoj konceptu suverenity). V systematickej nadväznosti sa autor zaoberá štátom, teóriami jeho vzniku, povahou a znakmi štátu, štátnym územím, obyvateľstvom štátu, štátnym mechanizmom, štátnymi orgánmi, obsadzovaním miest vo verejnej (štátnej) službe a naostatok ostatnými zložkami štátneho mechanizmu. Následne sú v publikácii prehľadným spôsobom spracované okruhy samosprávy vo všeobecnosti, územnej samosprávy a záujmovej samosprávy. Táto časť ma so zreteľom na moje akademické, publikačné aj profesijné aktivity zaujala osobitným spôsobom. Na avizovanú problematiku nadväzuje spracovanie funkcií štátu, konkrétne ich pojmové vymedzenie a klasifikačné kritériá.

Ďalšia pozornosť je upriamená na problematiku ústav. Rozoberá sa pojem, predmet, povaha a funkcia ústavy, ideové zdroje vzniku a rozvoja konštitucionalizmu, ponímanie ústavy vo formálnom, materiálnom a ideálnom zmysle a klasifikácia ústav. Na uvedenú problematiku sa potom logicky a ideovo celkom prirodzene viaže spracovanie matérie ľudských práv (pojmy, generácie, klasifikácia). Nasledujúca pomerne ucelená časť repetitória je vecne zameraná na formu štátu a formu vlády. Autor po vymedzení formy štátu a formy vlády koncentruje pozornosť na monarchie, republiky a ďalšie formy vlády. V rámci state o politickom systéme skúma pojem, subjekty a znaky politického systému, politické strany a ich systémy a ostatné subjekty politického systému. Na túto stať organicky nadväzuje spracovanie učlenia štátu (pojmy, klasifikácia štátov v závislosti od ich učlenia a podľa miery centralizácie a decentralizácie), k čomu sa tradične pripája traktovanie matérie autonómie. Obsahom jedenástej časti

repetitória, nazvanej „Demokracia“, sú zmienky o pojme demokracie, demokracii priamej a nepriamej, voľbách a volebných systémoch. Záverečná časť učebného textu sa zameriava na teóriu del'by moci, konkrétne na koncept del'by moci, vzťah del'by moci a formy vlády, historický vývoj a filozofické pozadia teórie del'by moci a bazálne ústavné východiská del'by moci v podmienkach Slovenskej republiky.

Záverom sa žiada konštatovať, že učebná pomôcka „Repetitóriium teórie štátu“ predstavuje obsahovo sústredený prínos pre výučbový proces, a to nielen v kontexte právnej teórie, ale i v širších pozitívno-právnych súvislostiach. Publikácia je z materiálneho hľadiska spracovaná erudovane, ideovo-konzistentne a zrozumiteľne. Dielu nemožno nič vytknúť ani z pohľadu formálno-logickej štruktúry. Publikácia predstavuje dielo, ktoré môže byť vhodným zdrojom základných poznatkov o teórii štátu nielen pre študentskú obec, ale i orgány aplikácie práva a širšiu odbornú verejnosť, ktorá o avizovanú problematiku prejavuje záujem.

JUDr. Lukáš Tomaš

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika
v Košiciach, Právnická fakulta, Ústav
teórie práva Gustava Radbrucha

Obsah recenzie podlieha licencií
Creative Commons Attribution 4.0 Inter-
national Licence CC BY (Lukáš Tomaš).